

ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОГЕННО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
КАФЕДРА ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ТЕХНОГЕННО-ЕКОЛОГІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ

Методичні рекомендації
з організації самостійної роботи,
типові завдання

Для студентів, курсантів денної та заочної форм навчання
під час підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»,
спеціалізація – «Охорона праці»

Харків - 2016

1. Загальні організаційно-методичні вказівки щодо проведення самостійної підготовки студентів, курсантів

Самостійна робота – це форма організації навчального процесу, яка є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових для відвідування навчальних занять. Час, відведений для самостійної роботи, регламентується робочим навчальним планом і може становити від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Зміст самостійної роботи слухача визначається робочою програмою навчальної дисципліни, завданнями та вказівками викладачів. Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, відповідною науковою та фаховою монографічною та періодичною літературою, методичними рекомендаціями та вказівками тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи передбачають можливість здійснення ним самоконтролю за рівнем розуміння і засвоєння навчального матеріалу.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння слухачем у процесі самостійної підготовки, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час проведення навчальних занять.

Самостійна робота є важливою складовою навчально-виховного процесу і проводиться з метою закріплення і поглиблення знань, отриманих на лекціях та інших видах занять, придбання досвіду роботи з літературою, активного пошуку нових знань, підготовки до наступних занять, заліків (екзаменів).

Самостійна підготовка проводиться, як правило, у складі навчальних взводів у закріплених за ними аудиторіях (згідно розкладу, який розроблено деканатами факультетів).

Забороняється змінювати аудиторії самопідготовки навчальних взводів без узгодження з навчально-методичним відділом (деканатом факультету) та планувати самопідготовку в одній аудиторії для декількох навчальних взводів. Самостійна робота слухача, за необхідністю, може проводитись у читальній залі бібліотеки університету, навчальних кабінетах і аудиторіях, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

Особами, відповідальними за підтримку порядку в закріплених аудиторіях, є заступники командирів взводів (старости груп). Вони несуть особисту відповідальність за підтримання дисципліни та порядку під час самопідготовки, виконання розпорядку дня.

2. Вимоги РПДН навчальної дисципліни «Діяльність Міжнародної організації праці» стосовно складової самостійної роботи

2.1. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти (курсанти) повинні:

знати:

- методологію та методи навчальної дисципліни;
- правові засади укладення та ратифікації міжнародних договорів;
- понятійно-категоріальний апарат з проблематики міжнародних соціально-трудових відносин та міжнародних трудових стандартів;
- процес формування та основні віхи розвитку МОП;
- основну літературу з проблематики міжнародних соціально-трудових відносин;
- принципи та організацію діяльності МОП;
- функції МОП та навчальної дисципліни «ДМОП»;
- основні документи МОП;
- зміст конвенцій та рекомендацій МОП, спрямованих на регулювання соціально-трудових відносин різних соціальних груп та категорій;
- характер співпраці МОП та України;
- основні проблеми співпраці України та МОП.

уміти:

- визначати мету, завдання та теоретичні засади досліджень у сфері міжнародних соціально-трудових відносин;
- здійснювати пошук, накопичення та обробку інформації щодо діяльності МОП;
- застосовувати у навчальному процесі та в професійній діяльності основні поняття та категорії міжнародних соціально-трудових відносин;
- аналізувати документи МОП;
- порівнювати міжнародні трудові стандарти з національним законодавством;
- визначати характер та ключові моменти співпраці України з МОП;
- застосовувати зміст аналітичних доповідей МОП для підготовки дипломних робіт з працевохоронної політики;
- готувати доповіді, реферати та тези з проблематики міжнародних соціально-трудових відносин;
- аналізувати та оцінювати стан соціально-трудових відносин в Україні;
- формулювати й обґрунтовувати висновки щодо рівня соціальної захищеності різних груп населення України.

2.2. Теми самостійних занять

Відповідно до пункту 8 робочої програми навчальної дисципліни «Діяльність Міжнародної організації праці» для самостійної роботи студентів та курсантів визначено наступні теми самостійних занять та відповідну кількість годин:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	МОП як спеціалізована установа ООН	6
2	Правовий статус документів МОП	6
3	Основні та допоміжні інституції МОП	6
4	Термінологія МОП у сфері промислової безпеки	6
5	Розвиток програмних засад МОП у сучасних умовах	6
6	Політика МОП у сфері соціального захисту молоді	6
7	Український вектор міжнародної трудової міграції	6
8	Співпраця МОП та України	18
	Усього	60

2.3. Перелік типових питань та тестових завдань за модулями навчання (змістовними модулями)

Модуль 1.

1. Проаналізувати діяльність МОП як спеціалізованої установи ООН.
2. Розкрити сутність поняття міжнародних соціально-трудових відносин.
3. З'ясувати актуальність вивчення міжнародних соціально-трудових відносин.
4. Згрупувати причини та передумови створення МОП.
5. Проаналізувати процес створення МОП як спеціалізованої установи ООН.
6. Охарактеризувати основні завдання та пріоритети діяльності МОП.
7. Провести аналіз основних форм діяльності МОП.
8. Визначити еволюцію співпраці МОП і України.
9. Систематизувати принципи діяльності МОП.
10. Розкрити сутність особливостей розвитку міжнародних соціально-трудових відносин у сучасний період.
11. Охарактеризувати характер співпраці МОП та України.
12. Проаналізувати спільні проекти МОП та України.
13. Навести основні положення Програми МОП-ІПЕК в Україні.
14. Проаналізувати основні положення Програми гідної праці МОП.

15. Охарактеризувати основні положення Статуту МОП.
16. Охарактеризувати сутність та еволюцію програмних засад МОП.
17. Обґрунтувати критерії членства в МОП
18. З'ясувати сутність процесу прийняття та ратифікації основних документів МОП.
19. Провести аналіз основних положень Філадельфійської декларації.
20. З'ясувати характер еволюції програмних засад МОП в умовах сьогодення.
21. Охарактеризувати програмні засади МОП у сфері охорони праці.
22. Розкрити сутність конвенцій як основних нормативних актів МОП.
23. Охарактеризувати правовий статус фундаментальних конвенцій МОП.
24. Охарактеризувати правовий статус рекомендацій МОП.
25. Надати визначення поняттю структури МОП.
26. Охарактеризувати структуру та функції основних підрозділів МОП.
27. Розкрити сутність повноважень Міжнародної конференції праці.
28. Охарактеризувати повноваження Адміністративної ради та Міжнародного бюро праці.
29. Охарактеризувати значення допоміжних підрозділів МОП.
30. Охарактеризувати глобальні доповіді МОП.

Модуль 2.

1. Охарактеризувати питання безпеки праці і гігієни у міжнародних соціально-трудових відносинах.
2. Обґрунтувати сутність напрямів діяльності МОП щодо врегулювання питань безпеки і гігієни праці.
3. Навести основні положення Міжнародної програми поліпшення умов праці та виробничого середовища.
4. Провести аналіз міжнародних соціально-трудових стандартів у сфері безпеки і гігієни праці.
5. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 148 про виробниче середовище.
6. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 161 про служби гігієни праці.
7. Розкрити сутність питання промислової безпеки в документах МОП.
8. Проаналізувати основні положення Конвенції № 174 про запобігання великим промисловим аваріям.
9. Охарактеризувати понятійно-категоріальний апарат МОП у сфері безпеки та гігієни праці.
10. Визначити вплив глобалізації на міжнародні соціально-трудові відносини.
11. Навести основні положення Декларації МОП про соціальну справедливість в умовах справедливої глобалізації.
12. Згрупувати акти МОП про недопущення примусової праці.
13. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 29 про примусову або обов'язкову працю.
14. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 105 про скасування примусової праці.
15. Охарактеризувати основні цілі МОП у сфері соціальної політики.
16. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 111 про

- дискримінацію в галузі праці та занять.
17. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 87 про свободу асоціації та захист прав на організацію.
 18. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 154 про сприяння колективним переговорам.
 19. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 95 про захист заробітної плати.
 20. Розкрити сутність поняття ключових інструментів МОП.
 21. Обґрунтувати сутність міжнародних стандартів соціально-трудових прав жінок.
 22. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 100 про рівну винагороду чоловіків і жінок за працю рівної цінності.
 23. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 103 про охорону материнства
 24. Згрупувати міжнародні норми щодо викорінення найгірших форм дитячої праці.
 25. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 138 про мінімальний вік для прийняття на роботу
 26. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 182 про ліквідацію найгірших форм дитячої праці.
 27. Охарактеризувати діяльність МОП у сфері забезпечення гідної праці для молоді.
 28. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 159 про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів.
 29. Охарактеризувати процес трудової міграції як фактору міжнародних соціальних відносин.
 30. Розкрити сутність термінів «трудова міграція» та «трудова мігрантка».
 31. Охарактеризувати прояви та наслідки трудової міграції.
 32. Охарактеризувати фактори, що впливають на пропозицію робочої сили мігрантів.
 33. Провести аналіз статичних даних МОП щодо трудящих-мігрантів.
 34. Обґрунтувати класифікацію МОП щодо основних видів трудової міграції.
 35. Охарактеризувати міжнародно-правові стандарти у сфері праці трудящих-мігрантів.
 36. Згрупувати основні конвенції та рекомендації у сфері захисту прав трудящих-мігрантів
 37. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 97 про трудящих-мігрантів.
 38. Проаналізувати основні положення Конвенції МОП № 143 про зловживання в галузі міграції

Типовий варіант тестування за матеріалами тем першого модуля

Тести:

1. До основних мотивів (спонукальних чинників) створення МОП не відноситься:

- Гуманістичний
- Внутрішньополітичний
- Економічний
- Мотиваційно-орієнтаційний

2. Безпосереднім поштовхом до створення МОП стали:

- Конфлікти між країнами Антанти та Радянською Росією
- Активізація профспілкової діяльності
- Створення II Інтернаціоналу
- Події Першої світової війни

3. МОП була створена:

- у 1919 р.
- у 1939 р.
- у 1945 р.
- у 1991 р.

4. МОП була створена в якості структурного підрозділу:

- ЮНЕСКО
- МАГАТЕ
- Ради Європи
- Ліги Націй

5. Першим Генеральним директором МБП став:

- Альберт Тома
- Гарольд Батлер
- Девід Морс
- Девід Селінджер

6. Неформальною конституцією МОП є:

- Загальна декларація прав людини
- Статут МОП
- Збірник конвенцій та рекомендацій МОП
- Глобальні доповіді МОП

7. Складовою Статуту МОП є:

- Філадельфійська декларація
- Декларація про основні принципи і права у світі праці
- Договори МОП з державами-членами
- Конвенції МОП

8. Декларацією щодо цілей та завдань МОП є:

- Філадельфійська декларація
- Копенгагенський договір
- Женевська декларація
- Бостонська декларація

9. Трипартизм як принцип діяльності МОП позначає:

- Роздільне засідання делегатів
- Практику обговорення документів у трьох читаннях
- Делегування представників урядів, роботодавців та працівників
- Третейське вирішення питань

10. МОП розробляє та приймає:

- Концепції світового розвитку
- Міжнародні трудові стандарти
- Міжнародні акти соціокультурного спрямування
- Засади врегулювання міждержавних конфліктів

11. Основними поточними документами МОП є:

- Рекомендації
- Конвенції
- Хартії
- Декларації

12. Потребують ратифікації згідно з чинним законодавством

- Конвенції МОП
- Рекомендації МОП
- Декларації МОП
- Глобальні доповіді МОП

13. Міжнародним трудовим кодексом називають:

- Статут МОП
- Статут МОП та Філадельфійську декларацію
- Спеціально створений кодифікований акт
- Сукупність конвенцій та рекомендацій МОП

14. Конвенції, що спрямовані на врегулювання найбільш важливих соціально-трудова відносин, називають:

- Сучасними
- Основоположними чи фундаментальними
- Контрольними
- Узагальненими

15. До Всесвітнього дня з охорони праці МОП готує:

- Доповіді
- Огляди поточного стану охорони праці
- Конвенції
- Рекомендації

16. Вищим органом МОП є:

- Зібрання представників працівників
- Міжнародне бюро праці
- Міжнародна конференція праці
- Генеральна асамблея

17. Виконавчим органом МОП є:

- Адміністративна рада
- Технічна комісія
- Міжнародне бюро праці

- Рада міністрів

18. Центром з підвищення професійно-технічної підготовки МОП є:

- Академія наук
- Міжнародний навчальний центр
- Академія профспілок
- Міжнародний інститут соціально-трудова відносин

19. Глобальні доповіді МОП розробляються на основі:

- Статуту МОП
- Декларації про основні принципи і права у світі праці
- Філадельфійської декларації
- Декларації про соціальну справедливість у цілях справедливої глобалізації

20. Ключовими інструментами МОП є:

- Діяльність експертних комісій
- Сукупність конвенцій МОП, спрямованих на врегулювання частки соціально-трудова відносин
- Концепція гідної праці
- Доповіді МОП

21. Основою контрольного механізму МОП є:

- Доповіді держав-членів
- Робота експертних комісій
- Судові провадження
- Нагляд і контроль

22. Штаб-квартира МОП знаходиться:

- у м. Женева
- у м. Вашингтон
- у м. Лондон
- у м. Київ

23. Уперше УРСР та СРСР стали учасниками МОП:

- у 1919 р.
- у 1934 р.
- у 1945 р.
- у 1956 р.

24. Належним чином ратифіковані конвенції МОП є:

- частиною підзаконних актів
- рекомендаціями для вдосконалення національного законодавства
- програмами розвитку соціально-трудова відносин
- частиною національного законодавства

25. Ключовим компонентом співпраці МОП і України є:

- Програма гідної праці
- Технічне співробітництво
- Науково-технічне співробітництво
- Навчання фахівців

3. Література

Базова:

1. **Бекяшев Д.К.** Международное трудовое право: учеб. пособие / Д.К. Бекяшев. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2008. – 336 с.
2. **Богатыренко З.С.** Международная организация труда: конвенции, документы, материалы / З.С. Богатыренко. – М. : Дело и сервис, 2007. – 752 с.
3. **Войтик А.А.** Международная организация труда и права человека / А.А. Войтик. – Минск : Тесей, 2002. – 254 с.
4. **Волохов О.** Сучасні перспективи ратифікації Україною конвенцій Міжнародної організації праці / Олексій Волков // Публічне право. – 2012. – № 3 (7). – С. 164–171.
5. **Грекова М.** Визначення поняття та ознаки міжнародних трудових стандартів / М. Грекова // Право України. – 2008. – № 4. – С. 50–53.
6. Декларація МОП основних принципів та прав у світі праці. Конвенції Міжнародної організації праці. – К. : Віпол, 1999. – 40 с.
7. Діяльність Міжнародної організації праці: навч. посіб. / Ю.Д. Древаль, С.В.Белан, О.М.Бухман, О.П.Шароватова, А.І.Морозов; за заг. ред. проф. Ю.Д. Древаля. – Х. : ХНАДУ, 2015. – 188 с.
8. **Довгерт А.С.** Правовое регулирование международных трудовых отношений / А.С. Довгерт. – К. : УМК ВО, 1992. – 248 с.
9. **Иванов Д.В.** Международно-правовое регулирование вынужденной и трудовой миграции : монография / Д.К. Бекяшев, Д.В. Иванов. – М. : Проспект, 2013. – 392 с.
10. **Иванов С.А.** МОТ: контроль за применением международных норм о труде и его проблемы / С.А. Иванов // Государство и право. – 1997. – № 7.
11. **Киселев И.Я.** Сравнительное и трудовое международное право. Учебник для вузов / И.Я. Киселев. – Москва : Дело, 1999. – 728 с.
12. **Краснов Є.В.** Основні трудові права: міжнародні стандарти і законодавство України : монографія / Є.В. Краснов. – Одеса : Фенікс, 2012. – 178 с.
13. **Костин Л.А.** Международная организация труда / Л.А. Костин. – М. : Изд-во «Экзамен», 2002. – 416 с.
14. **Лютов Н.Л.** Международное трудовое право / Н.Л. Лютов, П.Е. Морозов. – М. : Проспект, 2011. – 216 с.
15. Основоположні конвенції з охорони праці Міжнародної організації праці // Інформаційний бюлетень з охорони праці. – 2000. – № 4. – С. 19-20.
16. **Ріхтхофен, фон В.** Інспекція праці: Введення в професію / В. фон Ріхтхофен. — Женева, Міжнародне бюро праці, 2002. – 411 с.
17. Розвиток програмних засад та нормотворчої діяльності Міжнародної організації праці в умовах глобалізації: монографія / Ю.Д. Древаль та ін., за заг. ред. професора Ю.Д. Древаля. – Х. : ФОП Бровін О.В., 2016. – 134 с.

Допоміжна:

1. **Древаль Ю.Д.** Глобальні доповіді МОП як чинник державного управління охороною праці / Ю.Д. Древаль, О.П. Шароватова // Вісник Національного університету цивільного захисту України: зб. наук. праць. Серія "Державне управління". – Х. : Вид-во НУЦЗУ, 2016. – Вип. 2 (5). – С. 12–19.
2. **Древаль Ю.Д.** Причини та передумови створення Міжнародної організації праці / Ю.Д. Древаль, Л.М. Лінецький // Безпека праці: освіта, наука, практика. Зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. – Х., 2014. – С. 46–48.
3. **Древаль Ю.Д.** Про значущість принципів у діяльності Міжнародної організації праці / Ю.Д. Древаль // Право та інновації : наук.-практ. журн. – Х. : Право, 2015. – № 1 (9). – С. 26–30.
4. **Древаль Ю.Д.** Сучасні аспекти діяльності Міжнародної організації праці / Ю.Д. Древаль // Прикладні аспекти техногенно-екологічної безпеки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції / Національний університет цивільного захисту України. – Х. : НУЦЗУ, 2015. – 276 с. – С. 238–239.
5. **Древаль Ю.Д.** Участь МОП у формуванні та вдосконаленні культури охорони праці / Ю.Д. Древаль // Соціально-трудові відносини: теорія та практика: зб. наук. праць. – 2016. – № 2 (12). – С. 58–66.

Розробник:

професор кафедри охорони праці
та техногенно-екологічної безпеки
д.держ.упр., професор

Ю.Д. Древаль